

Muskovics Marianna CSENDESTÁRS

Macskakövekkel kirakott, égbe meredő fallal körülvett, sötét udvar. *Udvar*. Nevezhetjük épp annak is. Vagy inkább a fejünk fölött összezsapó baljós téglahullám görcsben álló gyomra, ami szüntelen emészt, és folyamatosan visszhangozza a lelkek titokzatos rezdüléseit. A pezsgő város több millió szegletének egyike, történetei pedig a közös emlékezet forrásai.

meleg kávéillat

Száznyolc évvel, öt hónappal és tizenhárom nappal ezelőtt egy meleg kávéillatban ázó forgalmas utca saroktelke gazdát cserélt. A polgári-kispolgári bérház kifizetődő üzleti vállalkozásnak ígérkezett, az üzlethelyiségekben létesítendő söntés, kalapszalon, borbély úgyszintén. Az építész precíz tervrajzára, a reprezentáció, arányosság és az elegancia jegyeit magán viselő műre – alapos szemrevételezés után – az illetékes hatóság különösebb teketória nélkül engedélyező pecsétet ütött.

Egy jó hírű bank kínos pedantériájáról ismert alkalmazottja pedig – csak miután szigorúan ellenőrzött minden iratot – újabb jelzáloghitelről szóló szerződést csúsztatott az íróasztal fiókjába. Az elkövetkezendő tizennégy hónap alatt megépült a fiatal, Bécsben tanult építész – egyes műértő körökben stílustörténeti vitákat generáló – első remekműve: kőműves, ács, cserepező, lakatos, kovács, műkőkészítő, üveges mesterek fáradságos munkája, összesen 217 négyszögölbe sűrítve.



A háztulajdonos mindezzel és mindezek részleteivel elégedetten, százhat évvel, kilenc hónappal és huszonkét nappal ezelőtt abban a biztos tudatban vágott neki első kelet-afrikai útjának, hogy a ritka középkori elefántcsont faragások utáni kutatásait a lakáskiadásból befolyó jövedelme képes lesz fedezni. Nem fedezte. Mindenesetre az első lakók még a falak kiszáradása előtt beköltöztek.

fiákerek

Hallgatag, éjfékete udvar. A város több millió tökéletes hallású fülének egyike – mint gangon bagózó vénlány, meghallja a templomba igyekvők vasárnapi zsebongását, a bérkocsis éjszakai neszezését, a magányos hivatalnok reggeli rohanását, komisz gyerekek csínytevését. Ismeri a szépítkező polgárlány szeszélyeit, aki hétről hétre egy bizonyos nap egy bizonyos órájában felriad a fiákerek lódobogására, és csipkés, violaszín

szoknyáját karjába kapva, átviharzik hat-nyolc szobán a balusztrádos erkélyig, hogy ott, a tekervényes indákkal körbefont ablak üvegén párát hagyjon türelmetlen szívének várakozása.

Szótlanul viseli a minden hájjal megkent házmester öblös hangját, aki éppolyan jól ért az egzecíroztatáshoz, mint a disznóvágáshoz; aki kisebb összeg fejében elnézi a harmadik emeleti szobaúr kiszipolyozott ágybérőinek besurranását, az illegális pincelakásokban és a lépcső alatti odúknban tomboló éhséget és ragályt; de aki hasonló összegért cserébe diszkrét úriemberré válik, és félrenéz a zongoratanárnő vállát megsimító édesapa gyengédsége láttán. Az udvar túl jól ismeri a lány ívű girlandokat, a friss virágkelyheket felvonultató homlokzat mögötti valóságot: hogy a melléklépcsőház mentén, a közös klozetek átható bűzében hogy élösködik a szegény ember a másik szegénységén.



Az udvar éppúgy meghallja a cseléd lányok esti suttogásait, mint a tizenéves rikkancs hajnali kiabálását, és befogadja a tavaszi délutánok házaló muzsikusait. Koldussorba süllyedt citerások dallamait, egy bölcsész karról kimaradt harmonikás francia chansonjait, vidám gitárosok énekeit, akik telente razziáig kántálják a táncnótákat valami városszéli csehóban. Ilyen szép tavaszi napokon papirosba csavart fillérek, kétnapos virágszálak – olykor még illatos keszkenők is – repülnek az emeletekről. Fülledt, tündöklő udvar. Vagy inkább szaporán verdeső szív, lélegző tüdő.

lomkocsmá

Sose tudom, hogy romkocsmá vagy lomkocsmá. Bár az egykori bérház udvarán hömpölygő lármás tömegben, a színes fénynyalábok villódzásaitól hunyorogva, és egyre beljebb sodródva a sörszag és rúzsoltos nevetések kavalkádjában, a tér definiálásának vágya igazán jelentéktelen kísérlet. Hogy egy szórakozóhellyé lett romos házban rég elfeledett életeken tiprunk, az biztos. Hogy a legócskább bútorok lomjai között úgy járunk kifennekiöltözve, mintha valamit mégiscsak várnánk ettől az estétől, az is biztos.

Kopott díványra ülök – ki tudja, miféle lomtalanításról hordták ide –, a most is szép, cirádás mennyezetet nézem. Várom, hogy eltűnjön az aranyozott rivaldafény és a hangzavar, s hogy minden feloldódjon a csendben. Hallgatnám az udvart – nevezhetjük épp annak is –, a hallgatag, éjfékete udvart.

A szerző fotóival.